

**Ghid de termeni medicali
TURC-ROMÂN**

*

**TÜRKÇE-ROMENCE
Tıp Terimleri Kılavuzu**

Ciden-Sena Menabit

**Ghid de termeni medicali
TURC-ROMÂN**

*

**TÜRKÇE-ROMENCE
Tıp Terimleri Kılavuzu**

**EDITURA UNIVERSITARĂ
București, 2020**

Colecția FILOLOGIE

Redactor: Gheorghe Iovan
Tehnoredactor: Ameluța Vișan
Coperta: Monica Balaban

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MENABIT, CIDEN-SENA

Ghid de termeni medicali turc-român = Türkçe-romence tıp terimleri kılavuzu / Ciden-Sena Menabit. -

București : Editura Universitară, 2020

Conține bibliografie

ISBN 978-606-28-1188-4

61

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062811884

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2020

Editura Universitară

Editor: Vasile Muscalu

B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București

Tel.: 021 – 315.32.47 / 319.67.27

www.editurauniversitara.ro

e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021-315.32.47 / 319.67.27 / 0744 EDITOR / 07217 CARTE

comenzi@editurauniversitara.ro

O.P. 15, C.P. 35, București

www.editurauniversitara.ro

ÖN SÖZ

Klinik muayenelerde kullanılan esas terimleri içeren bu eser, öncelikle Romanya'daki çeşitli eğitim aşamalarında olan Türk uyruklu öğrencilere ve sağlık çalışanlarına yöneliktir.

Ayrıca, yapı ve gerçekleştirme şekli nedeniyle, *Türkçe – Romence Tıp Terimleri Kılavuzu* Türkçe - Romence tercumanları, Türkiye'de uzmanlaşmak isteyen Romen doktorlar ve Romen tıp fakültelerinde eğitim görmeyi seçenler için yararlı bir öğrenim aracı olarak kanıtlanıyor.

Bu çalışma, ve tıbbi makalelerin çevirisi ve güncellemesi, kullanıcıların spesifik tıbbi terminolojisiyle tanışması için kullanılabilir. Erişilebilir ve kapsamlı olan bu kılavuz, ilk adımlarını atan kişiler tarafından tıbbi terimlerin bilinmesi açısından temel bir araç olabilir.

Terimlerin seçilme aşamasında tıp ve eczacılık fakültelerinin koordinasyonlu çalışmaları sonucunda ortaya çıkan tıbbi terimler sözlükleri olmak üzere bir çok kaynak kullanıldı.

Aynı zamanda, kılavuzumuz disiplinler arası bir araştırma işinin meyvesi olduğu gözönünde alındığında hem genel, hem de Türkçe ve Romence tıbbi çalışmalar kullanıldı.

Birleşik terimlerin sıralandırılması için, temel sözcük, tekrarlanan ifade ve sözcük gruplarında " ~ " sembolü kullanılmıştır.

Bu vesileyle, Romence kullanılan tıbbi terminoloji konusunda ve bu kılavuzun yazılmasına verdikleri destek açısından Kardiyoloji uzmanı doktor Hayat Memiř ve Cristina Rădulescu hanımefendilere teřekkür ederim.

CIDEN – SENA MENABIT

CUVÂNT ÎNAINTE

Lucrarea de față cuprinde principalii termeni utilizați în examenele clinice și se adresează în primul rând studenților și cadrelor medicale de naționalitate turcă aflați în diverse etape ale ciclului de studii în România. De asemenea, datorită structurii și modului în care a fost realizată, lucrarea se dovedește a fi un instrument util pentru traducătorii de limba turcă, medicii români ce doresc a se specializa în Turcia sau pentru studenții români ce au ales să urmeze cursurile facultăților și colegiilor de medicină din România.

Pe de altă parte, dicționarul poate fi utilizat pentru traducerea și realizarea articolelor de specialitate, dar și pentru familiarizarea utilizatorilor cu termeni specifici. Accesibil și cuprinzător, ghidul poate reprezenta o piatră de temelie în cunoașterea și asimilarea termenilor medicali de către cei neinițiați în domeniu sau de către cei aflați la început de drum.

Pentru selecția termenilor am utilizat numeroase surse bibliografice, pornind în primul rând de la dicționarele de termeni medicali realizate sub coordonarea facultăților de medicină și farmacie din Turcia. Totodată, ținând seama de faptul că lucrarea de față este rodul unei munci de cercetare transdisciplinare, au fost folosite atât lucrări generale de limbă turcă și română, cât și lucrări de specialitate.

În ce privește enumerarea noțiunilor compuse, aceasta s-a făcut în ordine alfabetică, cuvântul de bază fiind înlocuit de tildă „, ~”, în cadrul expresiilor și grupurilor de cuvinte.

Pe această cale, le mulțumesc doamnelor dr. cardiolog Hayat Memiş, și Cristinei Rădulescu, pentru sprijinul acordat în redactarea acestui ghid și consultarea în privința terminologiei medicale în limba română.

CIDEN – SENA MENABIT

abiyotik, abiotic
ablasyon, ablație
abse, abces
acı, durere;
~ *duyarlılığı*, algezie;
~ *yitimi*, analgezie
acil, urgent;
~ *Servis*, Urgență
acil tıp, medicină de urgență;
~ *uzmanı*, medic specialist
în medicină de urgență
açık kalp ameliyatı, operație
pe cord deschis
açık oturma, panel
açıklık, hiatus
açılı kamburluk, cifoscolioză
açıp inceleme, explorare
acısız ölüm, eutanasi
adacık hücre, celule insulare
adale romatizması,
reumatism articular
adenektomi, adenectomie

adenit, adenită
adenofibrom, adenofibrom
adenoidektomi,
adenoidectomie
adenokarsinom,
adenocarcinom
adenolenfom, adenolimfom
adenolipom, adenolipom
adenoma, adenom;
bazal hücreli ~, adenom bazocelular;
kromofob ~, adenom cromofob;
hipofiz bezinin ~sı, adenom al glandei hipofize;
prostatik ~, adenom prostatic
adenopati, adenopatie
adenosarkom, adenosarcom
adenoskleroz, adenoscleroză
adenovirüs, adenovirus
adet, menstruație;
~ *ağrıları*, dismenoree;
~ *azalması*, spaniomenoree;

~ *kesilmesi*, amenoree;
~ *öncesi*, premenstrual;
~ *sonrası*, postmenstrual;
~ *yokluğu*, amenoree;
geçici ~ *yokluğu*, amenoree tranzitorie
adetten önce, premenstrual
adipsi, adipsie
Adli Tıp, Medicină legală
adrenal, suprarenal;
~ *yetmezliği*, insuficiență suprarenaliană
adrenalin, adrenalină
adrenalit, adrenalită
adüktör, aductor
afazi, afazie;
~ *anomik* ~, afazie anomică;
~ *Broca* ~*si*, afazie de Broca
afeksiyon, afecțiune
afet, epidemie
afoni, afonie
aft, aftă
afyon, opium
ağcık, reticul
agenezi, agenezie

ağırbaşlı, a agrava
ağız, gură;
~ *bezleri*, glande orale;
~ *boşluğu*, cavitate bucală;
~ *daralması*, stenostomie;
~ *yaraları*, stomatită;
~ *yoluyla*, oral
ağız-mide borusu, sondă orogastrică
Ağız, Yüz ve Çene Cerrahisi, Chirurgie oro-maxilo-facială
ağızlaşma, anastomoză
ağkatman, retină
agnosi, agnozie
agorafobi, agorafobie
ağrı, durere;
~ *duyarlılığı*, algezie;
~ *kesici*, antialgic
ağrılı, dureros
~ *aybaşı*, dismenoree;
~ *idrara yapma*, disurie;
~ *kas kasılması*, spasm
ağrısızlık, anodinie
AIDS, SIDA

aille, familie;

~ *doktoru*, medic de familie;

~ *hekimliği*, medicină de familie;

~ *planlaması*, planificare familială

ajitasyon, agitație

ak çiçek, leucoree

akalküli, acalculie

akantoz, acantoză

akarca, fistulă

akbasma, cataractă

akciğer, plămân;

~ *borusunun iltihabı*, bronșită;

~ *embolisi*, embolie pulmonară;

~ *hava keseciği*, alveolă;

~ *hastalığı*, pneumopatie;

~ *içi*, intrapulmonar;

~ *iltihabı*, pneumonie;

~ *kanaması*, pneumoragie;

~ *kesecikleri*, noduli pulmonari;

~ *lobu*, lob pulmonar;

~ *lopçuğu*, lob pulmonar;

~ *peteği*, sac pulmonar;

~ *sıvı toplaması*, pleurezie;

~ *taşı*, pneumolit;

~ *veremi*, tuberculoză pulmonară;

~ *yangısı*, pneumonie;

~ *zarı*, pleură;

~ *zarı iltihabı*, pleurezie;

~ *zarı yangısı*, pleurită

Akdeniz kansızlığı, talasemie

akıcı, fluid

akıl, minte;

~ *hastalığı*, psihoză;

~ *hastası*, alienat mintal

akım, curent;

~ *hacmi*, debit

akinezi, achinezie

akıntı, supurație

akışölçer, debimetru

akıtaç, drenă

akıtım, drenaj

akkan, limfă

akne, acnee

akondroplazi, acondroplazie

akrodermatit, acrodermatită

akrofobi, acrofobie

akromatopsi, acromatopsie

akromatosit, acromatocit
akromegali, acromegalie
akropati, acropatie
akrosefali, acrocefalie
akson, axon
akşınlık, albinism
aktarıcı, transmițător
aktarılarak kaybolma, trans-
eliminare
aktarma, transfer
aktin, actină
akto-myozin, actomiozină
akupunktur, acupunctură;
~ *uzmanı*, acupunctur, speci-
alist în acupunctură
akupunkturcu, acupunctur, acupuncturist
akupunkturculuk, acupunctură
akut, acut
akut solunum sıkıntısı sendromu (ARDS), sindrom de detresă respiratorie acută (SDRA)
akyuvar, leucocite;
~ *artımı*, leucocitoză;
~ *azlığı*, leucopenie

alabilirlik, receptivitate
alan, spațiu;
~ *korkusu*, agorafobie
alazlama, eritem
albastı, febră puerperală
albino, albinos
albumin, albumină
albuminüri, albuminurie
alçitaşı, gips
aldırmazlık, apatie
alerjen, alergen
alerji, alergie;
~ *yaratan etken*, alergen
alerjik, alergic
aleukemia, aleucemie
algılama, percepție
algılayıcı, senzor
alıcı, receptor
alın, frunte
alkalin, alcalin
alkalinite, alcalinitate
alkol, alcool;
~ *bağımlılığı*, alcoholism;
~ *bağımlısı*, alcoholic

alt, sub;

~ *deri*, hipoderm;

~ *diş*, dinte inferior;

~ *ekstremiteler*, extremități inferioare

altçene, mandibulă;

~ *kemiği*, osul mandibulă

altkarın, hipogastru

altörnek, subtip

altyarı güçsüzlük, parapareză

altyarı inme, paraplegie

altyutak, laringofaringe

alyuvar, eritrocite;

~ *artımı*, policitemie;

~ *azlığı*, eritropenie

ambliyopsi, ambliopie

amboli, embolie

ameliyat, operație;

~ *edilebilir*, operabil;

~ *edilemez*, inoperabil;

~ *öncesi*, preoperator;

~ *sonrası*, postoperator

ameliyathane, bloc operator, sală de operație

amfidiploid, amfidiploid

amfizem, emfizem

amfolit, amfolită

amiotrofi, amiotrofie

amnezi, amnezie

amniyon, amnion

amniyosentez, amniocenteză

amniyotik sıvı, lichid amniotic

ampütasyon, amputare

ana safra kanalı, coledoc

anabiyoz, anabioză

anaç hücre, celula stem

anafilaksi, anafilaxie

anakuzi, anacuzie

anal, anal;

~ *fistül*, fistulă anală;

~ *fisür*, fisură anală

analeptik, analeptic

analjezik, analgezie

anamnez, anamneză

anastomoz, anastomoză

anatoksin, anatoxină

anatomi, anatomie

anatomik, anatomic;

~ *patoloji*, patologie anatomică

anatomopatolog, anatomopatolog

anatomopatoloji, anatomopatologie

anatomopatolojik, anatomopatologic

androjen, androgen

andropoz, andropauză

anemi, anemie

anemik, anemic

anestezi, anestezie;

~ *doktoru*, anestezișt;

~ *uzmani*, anestezișt

anfizem, emfizem

ani bebek ölü**mü**, mortalitate infantilă

anisokori, anizocorie

anjin, angină

anjiom, angiom;

kavernöz ~, angiom cavernos

anjiyografi, angiografie

anjiyosarkom,
angiomiosarcom

anjiyoskop, angioscopie

ankiloz, anchilozare

ankilozan, anchilozant

anksiyete, anxietate;

~ *bozukluklari*, tulburări de anxietate;

~ *nevroz*u, nevroză anxioasă

anlak katsayısı, coeficient IQ

anoftalmi, anoftalmie

anopsi, anopsie

anormal, anormal

ansızın, subit

anterit, enterită

antialerjik, antialergic

antibiyotik, antibiotic

antiemetik, antiemetic

antihistaminik, antihistaminic

antiinflamatu**ar**, antiinflama**tor**(iu);

nonsteroid ~, antiinflamator non-steroid

antijen, antigen;

karsinoembryonik ~, antigen carcinoembrionic;

prostat spesifik ~, antigen specific prostatic;

somatik ~, antigen somatic

antikoag**ü**lan, anticoagulant

antikor, anticorp

antiseptik, antiseptic

antiviral, antiviral

anüs, anus

aort, aortă;

~ *arkı*, arc aortic;

~ *daralması*, coarctăție de aortă;

~ *darlığı*, stenoză aortică;

~ *genişlemesi*, ectazie aortică;

~ *iltihabı*, aortită;

~ *radyyografisi*, arteriogramă;

~ *sancısı*, aortalgie;

~ *stenozu*, stenoză aortică;

~ *üfürüğü*, suflu aortic;

~ *yetmezliği*, insuficiență aortică;

~ *yırtılması*, disecție aortică;

asendan ~, aortă ascendentă;

desendan ~, aortă descendentă

apandis, apendice

apandisit, apendicita

apiretik, afebril

apne, apnee

apse, abces

ara konakçı, purtător secundar de germeni

aracı, mediator

araştırma, cercetare

araürün, produs intermediar

arayüz, interfață

ARDS (akut solunum sıkıntısı sendromu), sindrom de detresă respiratorie acută (SDRA)

arındırıcı, sterilizator

arındırma, sterilizare

arınık, aseptice

arınmış, steril

aritmii, aritmie

arka, posterior;

~ *ön*, posteroanterior

arka-yan, posterolateral

arter, arteră;

~ *genişlemesi*, anevrism;

~ *yarası*, arterită

arteriyosklerotik retinopati, retinopatie anteroclerotică

artkafa, occiput, os occipital

artrit, artrită;

romatoid ~, poliartrită reumatoidă

artroz, artroză

asalak, parazit;
~ **bilim**, parazitologie;
~ **bulaşı**, infestare;
~ **ilacı**, antiparazitar
asalaklık, parazitism
asetabular, acetabular
asidofili, eozinofilie
asistan, asistent
asit, acid;
~ **e dayanıklı**, acidorezistent;
~ **e dirençli**, acidorezistent
asitlik, aciditate
Askeri Sağlık Hizmetleri,
Servicii medicale militare
aspirin, aspirină
astigmatik, astigmatic
astigmatizm, astigmatism
astım, astm
aşama, etapă
aşı, vaccin;
kendi kendine ~lanma, auto-
fecundare
aşılama, vaccinare
aşındırıcı, coroziv
aşındırmak, a eroda
aşırı, hiper;

~ **besleme**, supraalimentare;
~ **bitkinlik**, surmenaj;
~ **çoğalm**, hiperplazie;
~ **doz**, supradoză;
~ **duyarlılık**, hiperensibilitate;
~ **etkinlik**, hiperactivitate;
~ **faaliyet**, hiperactivitate;
~ **hareket**, hiperchinezie;
~ **havalanma**, hiperventilare;
~ **hormon salgısı**, status hiperhormonal;
~ **irileşme**, hipertrofie;
~ **isteklik**, limfomanie;
~ **iştah**, hiperorexie;
~ **kasımlı**, hipertonie;
~ **kemik dokusu büyümesi**, hiperostoză;
~ **kullanma**, hipertricoză;
~ **kuvvet**, hiperdinamie;
~ **mutluluk**, euforie;
~ **oluşum**, hiperplazie;
~ **salgı**, hipersecreție;
~ **sıcaklık**, hipertermie;
~ **soğuma**, hipotermie;
~ **şişmanlık**, obezitate;

~ *terleme*, hiperhidroză;
~ *uyarılğanlık*, hiperexcitabilitate;
~ *uyarılmış*, surescitare;
~ *uyarma*, supraexcitare;
~ *yağlanma*, seboree;
~ *yeme*, polifagie;
~ *yoğunluk*, hipertonicitate;
~ *yorgunluk*, surmenaj;
~ *zafiyet*, hiperastenie

Aşil kirişi, tendonul lui Achile
atacılık, atavism
ataksi, ataxie;
alinsal ~, ataxie frontală;
labirintik ~, ataxie labirintică;
lokomotor ~, ataxie locomotorie;
serebral ~, ataxie cerebrală

atardamar, arteră;
aort ~*ı*, arteră aortică;
~ *ıçı*, intraarterial;
~ *tıkanması*, tromboză arterială;
iliyak ~, arteră iliacă;
karotid ~, arteră carotidă;

koltukaltı ~*ı*, arteră axilară;
koroner ~, arteră coronariană;
kürekçıl kızıl ~, arteră scapulară;
mezenterik ~, arteră mezen-terică;
omurga kızıl ~, arteră sciatică;
periferik ~ *hastalığı*, maladie periferică arterială;
renal ~, arteră renală;
subklavyen ~, arteră subclaviară

atartoplardamar (la ilgili), arteriovenoza
aterom, aterom;
~ *plağı*, placă de aterom;
~ *ülseri*, ulcer ateromatos

ateroskleroz, ateroscleroză
ateş, febră;
~ *düşürücü*, antipiretic;
~ *yükseltici*, pirogenic

ateşli, febril
ateşölçer, termometru
ateşsiz, afebril
atılım, rejectie

atlas, atlas
atma, eliminare
ATN (akut túbüler nekroz),
necroză tubulară acută
atriyal, atrial;
~ *fibrilasyon*, fibrilație atrială
atrofi, atrofie
atropin, atropină
ayak tarakçıl, metatarsian
ayak, picior;
~ *bileği*, gleznă;
~ *bileği kemikleri*, tarsiene;
~ *taracağı*, metatarsian;
~*ta duramama*, astazie;
~*ta tedavi*, tratament ambu-
latoriu;
~*ta(yken) oluşan*, ortostatic;

~*tan yürüyebilir*, ambula-
toriu
aybaşı, ciclul menstrual;
~ *görme*, menstruație;
~ *kesilimi*, menopauză;
~ *öncesi*, premenstrual;
~ *yokluğu*, amenoree;
~ *zorluğu*, dismenoree
aygıt, aparat
ayırım, segregare
ayrıştırım aygıtı, centrifugă
ayrıştırma, centrifugare
azgergi, hipotonie
azıdışi, molar
azot, nitrogen

B

bademcik, amigdală;

~ *iltihabı*, amigdalită;

~ *operasyonu*, amigdalectomie

bağ, ligament;

~ *dışı*, extraligamentos;

~ *dokusu*, țesut conjunctiv;

~ *dokusu iltihabı*, celulită;

~ *dokusu yangısı*, flegmon

bağdaşmaz, incompatibil

bağırsak, intestin;

~ *ağrısı*, enterodinie;

~ *askısı*, mezenter;

~ *anastomozu*, enteroanastomoză;

~ *büyümesi*, megacolon;

~ *düşümlenmesi*, ileus;

~ *fıtığı*, enterocel;

~ *florası*, floră intestinală;

~ *gazu*, gaz intestinal;

~ *hastalığı*, enteropatie;

~ *içi*, intraintestinal;

~ *iltihabı*, enterită;

~ *kanaması*, enteroragie;

~ *kazıntısı*, raclaj intestinal;

~ *koliği*, colică;

~ *stazı*, stază intestinală;

~ *solucanları*, viermi intestinali;

~ *suyu enzimi*, pepsină;

~ *tikanması*, ileus;

~ *toksemisi*, toxemia intestinală;

~ *yangısı*, enterită

kronik inflamatuar ~ hastalıkları, boli inflamatorii cronice intestinale

bağış, donare

bağışık, imun

bağışıklama, imunizare

bağışıklık, imunitate;

~ *baskılayıcı*,
imunosupresiv;

~ *bilimi*, imunologie;

~ *hoşgörüsü*, toleranță imunitară; ~ *uzmanı*, imunolog;

edilgen ~, imunitate pasivă;
edinilen ~, imunitate dobândită;
öz ~, autoimunitate;
uyarılmış ~, imunitate activă
bakım, îngrijire;
~ *odası*, infirmerie;
bakteri, bacterie;
~ *den muaf*, abacterial;
~ *durdurucu*, bacteriostatic;
~ *eritici*, bacteriotropin, bactericid;
~ *öldürücü*, bactericid
bakteriyolog, bacteriolog
bakteriyoloji, bacteriologie
bakteriyolojik, bacteriologic
bakteriyostatik,
bacteriostatic
balgam, spută;
~ *çıkarma*, expectorare;
~ *söktürücü*, expectorant
basil, bacil;
~ *yangısı*, enterită;
~ *yoluyla*, rectal;
ince ve kalın ~ *iltihabı*, enterocolită
basınç, presiune;

düşük kan basıncı, hipotensiune arterială;
yüksek ~ *tedavisi*, terapie hiperbară;
yüksek ~ *lı odası*, cameră hiperbară
basur, hemoroid
baş, cap;
~ *ağrısı*, cefalee;
~ *arkası*, occiput;
~ *büyümesi*, macrocefalie;
~ *dönmesi*, vertij, amețeală;
~ *dönmesi önleyici*, antiveriginos;
~ *içi*, intracranian;
~ *küçüklüğü*, microcefalie;
~ *ve göğüsle ilgili*, craniotoracic;
~ *la ilgili*, cefalic;
~ *ta su toplaması*, hidrocefalie;
dört ~ *lı*, cvadriceps;
sivri ~ *lı*, acrocefalie
başsız, acefal
beden, corp uman;
~ *muayenesi*, somatoscopie
bedensel, somatic